

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА КУМЫКСКОМ ЯЗЫКЕ

БУСУРМАНЛАНЫ РУГЪАНИ-ЯРЫКЪЛАНДЫРЫВ ГАЗЕТИ

№ 08 (121) Айда бир керен чыгъарыла / август 2009 г. / рамазан 1430-й. Багъасы 15 манат

КЪУТЛАВ

Бусурманлар лап кѣп сюеген ай

саялы Яратгъаныбызгъа бизин бусурман этип яртагъангъа битмейген макътавлар этмеге герекбиз.

Рамазан ай бары да адамны бирлешдире ва тенг эте. Холодильник толгъанмы-бошму башгъа туюл, бу айда оразаны бай да, ярлы да бир йимик тута. Мадарлы адам бу ай агълюсюн тойдуруп болмайгъан дин къардашын яхшы англр ва айланадагъылагъа чомарт болур. Ер юзюндеги ниъматлар заманлыкъга берилген ва шоланы тюз харжлап болмагъа герек. Бизинки деп янгыз башгъагъа берген зат экенни эсибизде сакълама герекбиз.

Аявлу къардашлар ва къызардашлар!

Бусурманлар лап кѣп сюеген ай – сыйлы рамазан гелив булан барыгъызны да къутлайман!

Бир рамазан ай айдан башгъасына заман бир мюгълетдей нече де чалт гете, шо да яшавубуз тез оьтегенни шагъаты. Яратгъаныбыз салгъан бир борчдан башгъа борчгъа ерли оланы кютюп яшайгъан насиплидир. Гюн беш бѣлюкге бѣлюне: бир намазны вакътисинден башгъасыны заманы гелгенче. Иманлы адамны йылы буса бир рамазан айдан, гъажны заманы гелгенче, Къурбан байрамгъа ерли, сонг мугъаррам айны сюннет оразаларына, бусурман Янгы йылгъа ва рабиуль-авваль айдагъы мавлетге ва ш. б. ерли узатыла. Яшавубуз шоллай шатлы оьтегенге бизден гъасил болмай ва шо

Аявлу бусурманлар, рамазан ай – адамны къаркъарасын тазалайгъандан къайры, жаныбызгъа гъажатлы эрши мердешлени де тазалай. Масала, оразаны вакътисинде айтылагъан сѣзге айрокъда агъамият бермеге герек. Къардашларыбызны башын сѣйлеме герекмей, неге туюл сѣз бары затдан бек авур яралай ва шо саялы Аллагъаны алдында жавап бермеге тюшежек.

Бу заманны гечелер юхламай, Къуръан охувда, оьзге ибадатда, ювукъ адамларыгъызны сююндюрмеге ёрайман. Яратгъаныбыз Аллагъ бизге гюч ва чыдамлыкъ берсин! Бусурманланы бары да яхшы ишин Аллагъ къабул этсин!

Дагъыстанны муфтиси
Агъмат гъажы Абдулаев

РЕДАКЦИЯНЫ АТЫНДАН

Жигъат: сѣз ва иш булан

Къ арабудагъгент районлу Губден юртну къатынлары этген чакъырывундан: «... милицияда ишлейген, пачалыкъ ишде чалышагъан яда бир ерде де ишлемейген яшын тас этген ананы къыйыны агъачлыкъгъа гетип, оьлтюрюлген яшны анасыны къыйынындан бир башгъа да туюл, бир йимик аччы ва авур».

алышдырып болмас. Илму-билим оьсген заманларда гъар ким гъакъыкътны билмеге, яманлыкъгъа ёрукълу ёллар булан къаршы турмагъа бола.

Намаз къылмагъа пуршав этген, ораза тутмагъа къоймайгъан, гъаж къылмагъа чатакъ салагъан ким бар? Бир адам да оьлумден къоркъуп гъакъ юрекден иман шагъадатны айтмас. Ислам динге адам таза юреги ва зулмудан йыракъ ойлари булан геле. Эгер де биревлер Дагъыстанда шариат болдурабыз деп милиционерлени оьлтюрюп юрюй буса, олар терс ойлгъа къуллукъ эте, шариат башлап адамланы башларында болмагъа тарыкъ. Шондан сонг башында шариаты бар адам яман ишлерден де арек болур.

Булай шариат уьст болмакъ учун не герек? Инг башлап сабур ва Аллагъгъа таяныв болмагъа тарыкъ. Бирев де пеленчени гючден гъаракъы ичирип, терс ишлер этдирмеге болмас. Артдагъы девюрлерде йимик динибизге булай эркинлик берилмеген эди: къайда къарасанг, минарлар гѣрюне, мадрасалар ишлене. Шоллай болгъан сонг, агъачлыкъларда яшынып юрюйгенлер не сюе дагъы? Къызардашына яда анасына гючден явлу къ байлатмагъа сюеми? Къардашын концертлерден арек этмеге сюеми? Амма ким айтгъан экен адамны ичкиден айырмакъ учун башлап бары да гъаракъы шишаланы сындырмагъа герек деп? Ичеген адамгъа ичкини заралын англатьп, ол оьзю шо мердешин къоягъан кюйню этсе, яхшы болмасмы дагъы? Озокъда, ислам динни къанунларын англатьп тургъанча, гюлле булан уруп, биревню тѣшюн тешмеге тынч чы. Амма бусурманлар енгил ёлланы излемеге тарыкъ туюл, алданмагъа да тюшмей. Якъыларына атышагъан, яшланы етим этиген, къатынланы тул къоягъанлар динин терен биле деп ким инандырма бола?

Аявлу бусурман къардашлар! Гъакъыкътны ялгъандан айырып болмагъа герекли заманлар гелгени кѣп бола. Бусурманланы арасында ислам динибизден йыракълар къалмагъандыр ва оланы башын чырмама да тынч туюлдюр. Гъар ким ойлашып бола, адабият да бар тарыкъ чакъы. Яратгъаныбыз айлана якъгъа къарап, тюз натижа чыгъармагъа кѣплеге гъакъыл берген.

Гъар гюнлюк адам оьлтюрюв, Дагъыстанны халкъына этилеген къоркъув, тюбек булан шариат болдурма къарав – ислам динден йырак ишлер.

Гъалиги заманда ислам динни къоркъутув ва инсанланы къыйнав булан яймагъа бажарылмай. Сыйлы Къуръан китап адамлагъа нечик яшамагъа герегин уьйрете, шо Къыямат гюн болгъунча болажакъ ва шолайлыкъны бирев де

Номерде:

2 ЯНГЫЛЫКЪЛАР
Ёллардагъы гъалгъа багъышлангъан жыйын

4 СЫЙЛЫ АЙ
Рамазан айны оьрлюгю

5 ПАЙХАММАРНЫ ЯШАВУ
Нюрлю таварих

6 БАЙРАМ
Оразаны маънасы ва пайдасы

ЯНГЫЛЫКЛАР

Ругъанилени ва жамиятны мурады – Дагъыстанда парахатлыкъ болмакъ

Бугюнлерде Дагъыстанны Ругъани идарасы: «Жамият ва информация къраллар» деген темагъа багъышлап «дѳгерек» стол оьтгерген.

М. Омаров

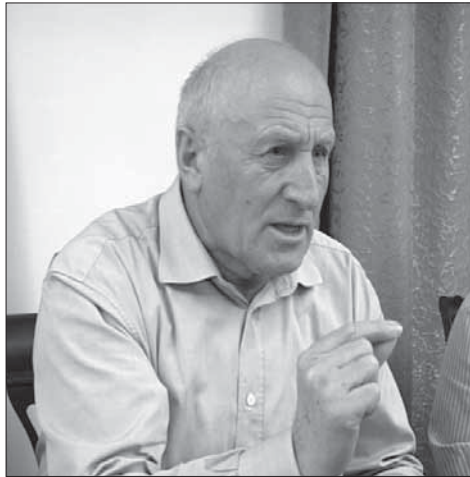
Жыйында Дагъыстанны муфтисини орунбасары Магъаммат Магъамматов, ГТРК-ны директору Сулайман Уладиев, ДР-ни дин ишлеге кърарайгъан комитетни башчысы орунбасары Бекмурза Бекмурзаев, Дагъыстанны Халкъ Жыйыныны депутаты Агъмат Азизов, МВД-ни жамият аманлыгъыны бѳлююгюню начальниги Магъаммат Исаев, журналистлер ортакъчылыкъ этди.

Ругъани идараны пресс-къраллугъуну начальниги Магъамматрасул Омаров ѳлугъувну башында айтгъан кюйде, мунда маънасыз, бош сѳз болмас, пайда береген насигъатлагъа умут бар. Гертиден де, жыйылгъанлар республикабызда тувулунгъан гъалдан чыкъмагъа ѳллар излейгени гѳрюне эди.

Жыйында булай уьч темагъа гѳре лакъыр юрюлду: «Дин аралыкъланы арасындагъы гъал», «Экстремистлер булан сѳйлешивлер», «Ислам дин – Дагъыстанда». Жыйылгъанлар аслу агъамиятын экинчи масъалагъа бакъдырдылар. Артдагъы агъвалатланы гъисапгъа алса, булай сѳйлешивлер боларгъа умут этмеге кыйын буса да, тек эки арада лакъыр болмаса, дагъы да кыйын болажакъгъа жыйылгъанлар бары да рази болду.

ГТРК-ны директору оьзюню сѳйлевюнде булай деди: «Олар адашгъан буса, адашгъанын ѳкъ этеген ѳллар излемеге тарыкъбыз. Экономика булан, ишсизлик ва шо кепдеги кыйсы оьзге масъаланы да чечмеге бажарыла. Амма адам ойлашагъан кюйюню автомат булан алышдырмагъа бажырылмай. Террорчулар булан закон гѳрсетеген ѳл булан ябушмагъа тарыкъ. Бизин уланларыбыз агъачлыкъларгъа гетмеге герекмей, олар яшамагъа, агълю кърумагъа, яшлар оьздюрмеге гереклер. Гъалиги гъалда буса, бир якъдан экстремистлер, башгъа якъда буса, эки ярым миллионду дагъыстанлы халкъ. Эгер экстремистлер Англиядан, США-дан, Грузиядан ва башгъа ерлерден акъча ала буса, шо ѳлланы бегетмеге тарыкъ. Мен оьзюм ювукъ беш адамыны тас этип тураман ва бу масъаланы гъакънда яхшы билемен. Гъар жумагъон жума намазларда милиция форма гиеген намаз кыйлагъан уланлар бола. Шоланы не саялы оьлтюре дагъы?»

Оьзюню сѳйлевюнде милицияны вакили Магъаммат Исаев кызгын янгылыкъланы артындан чабагъан мухбирлени

С. Уладиев

яхшы кюйде танкъыт этди. «Дагъыстан милицияда къраллукъ этегенлени 99 проценти дагъыстанлылар. Шоланы ким ва не саялы оьлтюре? Гъалиги заманда уьйден чыгъып, сав кыйтажакъгъа толу кюйде инанмагъа ярамайгъан заманлар гелген. Биз къраллуна савут алгъанланы гѳзюбюз булан гѳрмейбиз, олар милиционерлени яшынып оьлтюрюп, къачып гете. Булай гъалда олар булан нечик лакъыр юрютейик дагъы? Масъаланы лап тамурунда гесмеге тарыкъ. Магъачкъалада 70 мингге ювукъ студент яш охуй. Охувундан сонг олар гъар ким не сюйгенин этип юрюй ва олар булан бирев де, бир иш де юрютмей. Шу ерни биз къралдан чыгъаргъанбыз. Яшланы терс ѳллагъа охув ожакъларда бакъдырмагъа башлай ва биз де шу ѳлда ишлемеге герекбиз», – деди милиционер.

Лакъырны узата туруп, Ругъани идараны къраллукъчулары айтагъан кюйде, оьзлерде Дагъыстанны гъар миллетини вакиллери ишлей ва экстремистлер булан ѳлукъмагъа не заманда да гъазир. «Эгер де динге байлавлу эришивлюк бола буса, идарада ишлейген алиментербиз не сорагъа да жавап бермеге, гъакъкъатны ялгъандан айырып гѳрсетмеге гъазир», – деди М.Омаров.

С.Уладиев къраллукъчулар кюйде, лакъыр этмеге тарыкъ, неге тюрюк кыйсы гъаракат да натижа бермеге бола. Юзевден онаву сама да, айтагъангъа къраллакъ асса, шо да уллу уьстюрлюк.

Б. Бекмурзаев

Б.Бекмурзаев оьзюню сѳйлевюнде булай деди: «Экстремистлер булангъы лакъыр башлангъаны кѳп бола. 1999-нчу йылдан берли бизин пачалыгъыбыз экстремистлеге 8 керен амнистия билдирип тура. Бу тюрюлюм дагъы лакъыр? 2009-нчу йылны ичинде Дагъыстанны Ругъани идарасы республикабызны 12 районунда ва юртунда мажлис оьтгерген. Бу тюрюлюм дагъы къатнав? Гъалиги заманда биз бандитлеге ва террорчулагъа къраршыбыз. Адамны гъар оьлтюрювконе жамият уллу къраршылыкъ билдирмеге тарыкъ. Айланабызда террорчулукъгъа ва бандитизмге къраршы турувну оьздюр-

меге тарыкъбыз. Халипалыкъ кърарабыз деп бизин алдатмагъа тарыкъ тюрюл. Террорчулар сиясат муратлар учун дав этегенин бек яхшы англайбыз!»

Жыйынны барышында ачыкъ этилгенге гѳре, булай гъаракатланы ѳравлары къралбул этилмей кърала. Ахырда жыйылгъанлар ДР-ни Президентине ва Дагъыстанны муфтисине чакъырыв этдилер.

гллардагъы гъалгъа багъышлангъан жыйын

Бугюнлерде Дагъыстанны Ругъани идарасында «гллардагъы хатабалагълар» деген темагъа багъышлангъан ѳлугъув оьтгерилди. глугъувда ортакъчылыкъ этгенлер ѳллардагъы хатабалагъланы, оланы себеплерини гъакъында пикру алышдырды. Халкъны

арасында ѳл юрюшню низамын болдурмакъ агъамиятлы экенин де мунда айрыча эсгерилди.

Дагъыстанда да, савлай Россияда да, этилеген ишлеге де кърарамайлы, ѳллардагъы гъал четим кюйде къралып тура. 2009-нчу йылны башындан тутуп Россиядагъы ѳлларда оьлген адамланы санаву 11 мингден оьтген, яралангъанлар буса 110 мингге ювукъ болгъан.

– Адамлар да оьлген артда болгъан хатабалагъланы гъакъында барыгъыз да эшитгенсиздир, – деп сѳйледиле милицияны полковниги Тарлан Герейханов. – Шолалыкъ ѳл юрюшню низамыны гъакъында бизин терен ойландырта. Артдагъы етти айны ичинде 868 авария болгъан. Ичип машин гъайдагъанланы санаву да кемимей. Олайлар тутулса, праваларсыз кърала. Экинчи гезик де тутулса, 15 гюнге туснакъ этилмеге герек.

Гѳтерилген масъалагъа байлавлу оьзюню пикрусун Дагъыстанны ат къралангъан врачы Анвар Гъажиев де ачыкъ этди.

– Бизге ѳл хатабалагъгъа тюрюшгенлени кѳп алып геле, – деди ол. – Яралангъан адамгъа тюрю кюйде кѳмек этив ону яшавун оьлюмден сакъларагъа бола. Кѳмек этебиз деп яралангъангъа бирден-бир яман этеген гезиклер де болгъан. Медицинадан англаву ѳкъ простой адамлар яхшы муратлар булан кѳмек этмеге сюе, тек аслу гъалда кѳмекни нечик тюрю этмеге герегин билмейлер. Заманында герекли кѳмек этилмегени саялы яралангъанлылар еринде яда азарханагъа барагъан ѳлда оьлеген гезиклер де аз болмагъан.

Ислам дин де бу масъалагъа нечик янашагъанын «Ассалам» газетни канонический редактору Магъаммат Магъамматов билдирди. глгъа чыгъагъан гиши даим машинини гъалын тергемеге герек деди ол. гл юрюшню низамын да гъар ким де къралты кюйде сакъларагъа тарыкъ деп М.Магъамматов къралду.

Жыйылгъанлар гъисап этеген кюйде, янгыз такъырлавлу гюю булан ѳлларда толу низамны болдурмагъа бажарылмас. Шону ахтарывлар да исбат эте. Масала,

Рамазан айны
ахырынчы он
гюнюнде болажакъ
хадир гечени
къраравуллагъыз

гетген йыл булан тенгешдиргенде, ѳлларда болагъан хатабалагълар он процентге артгъан. Яв юрюйгенлени айыбындан да ѳлларда кѳп-кѳп хатабалагълар болагъаны ачыкъ этилди.

Жыйынны натижасын чыгъара туруп, гъар ким де этеген ишлеринде гъакъыллы ва сакълыкъ булан янашса, хыйлы да къраллай болур эди деп айтылды.

Рамзан Къадыров экстремизмге къраршы ябушувну гючлендирмеге талап эте

Мычыгъыш республиканы президенти Рамзан Къадыров экстремизмге ва вагъгъабылыкъгъа къраршы ишлерде ругъанилер жагъ кюйде гъаракат этмеге герегин билдирген. Ругъани къраллукъчулар булангъы ѳлугъувунда ол дагъытылып битмеген савутлу гючлеге къраршылыкъ не даражада экенин айтгъан. Къадыровну сѳзлерине гѳре, бандит уьюрлеге къраршылыкъ бир мюгълетге де осал болмагъа герекмей ва толу уьстюрлюк болмай туруп шо дав токъталмажакъгъан къралдырып билдирген.

Ону сѳзлерине гѳре, террорчулукъну ва вагъгъабылыкъны башчылары жагъил адамланы ялгъан, терс ойлар булан башын чырмал оьз оьзюню оьлтюрювге тебере. Мычыгъыш республиканы башчысы гъисап этеген кюйде, межитлени имамлары вагъгъабылыкъ агъымы заралыны гъакъында адамлагъа толу англагъа борчлу. Англагъы ишлер жагъиллени арасында айрокъда гючлю юрюлмеге тарыкъ.

Р.Къадыров ругъ-къраллыкъ, тарбия масъалагъа бакъгъан агъамиятлыкъ бир де кемиме ярамайгъанны ва бу иште ѳлгъа йибереген гезиклер болмагъа тюрюшмейгенни айтгъан. Охувчу яшлар да къраравсуз, оьз оьзюне йиберилип къралмагъа герекмейгенни билдирген. Оьсюп гелеген наслугъа ата-ана да, муаллимлер де, савлай жамият да жавап бермеге тарыкъ.

– Жагъил адамлагъа вагъгъабылыкъны терс ойланын атив англагъып, ерине этишдирмеге тарыкъ, – дей Р.Къадыров. – Мычыгъыш республиканы чечекленивюню айланасында адамланы бирикдирмеге герек ва шо ойну айланасында гъаракатны болгъан чакъы гючлендирмеге тарыкъ. Биригип ва гючюбюзюню къралгъанмай чалышсакъ, биз бу яманлыкъны алдын алмагъа боларбыз.

www.islamdag.ru деген сайтдан алынгъан

БАЯНЛЫКЪ

Буйнакаска шагъарда бу йылны башындан тутуп янгы устаз Абдулжалил афанди адамланы къабул эте ва къуллукъ бере. Шайхны гъакъында бизге де сорай, ону гъакъында билмеге сюегенлер аз тююл. Гертиден де, булай адамлар арагъа гъар гюн чыкъмай ва шо саялы олайланы гъакъында маълумат бермеге бизин биринчи борчубуз. Тёбенде мухбирибиз Абдулжалил афанди булан этген лакъырны охувчуланы тергевюне беребиз.

Абдулжалил афанди:

«Бизин мурадыбыз – Аллагъны разилигин къазанмакъ»

АС-САЛАМ-ФОТО

– Гьюрметли шайх, Абдулжалил афанди, насигъатчыларыгъызыны ва яшав ёлугъузну гъакъында айтгъанны сюер эдик.

– Магъачкъала шагъарда медицина институтда охуйгъан вакътиде хоншумда бир къардашым яшай эди. Шону янына инхоло Абдулгамит афанди устаз геле бола эди. Ону гъакъында биле туруп, дагъы гезик гелегенге мен де огъар ёлукъмагъа сюйдюм. Мени гёргенде, ол: «Мени яныма не учун гелдинг?» – деп сорады. Мен де огъар: «Аллагъа сени йимик къуллукъ этмеге ва сен уйретеген ёлну тангламагъа сюемен», – дедим. Мени гъакымда сорады ва доктор болажагъымны биллип, ол булай деди: «Доктолар аврувну оьмюрюне де узатмагъа болмай, гъеч кёмек этип де болмай, эгер шолай деп Аллагъ буюрмаса. Бары да затгъа Аллагъутаала Ес ва кимесе биревге къолай болмагъа деп гёрсетилген буса, шогъар себеп сиз, докторлар боласыз». Шо ёлугъува ол магъа юзер керен «Астагъфуллагъны», салаватны ва «Ля илягъа илля лагъны» охумагъа тапшурду. Шазали тарикъатгъа бу мени гиришивюм эди. Бирнече айдан сонг Абдулгамит афанди шазали тарикъатны къуллукъларын толу кюйде кютмеге ярай деп билдирди. О дюр эди 1967-нчи йыл ва о заман магъа 25 йыл бола эди. Ону табилегинде мен 7-8 йыл турдум.

Студент заманымда да, охув ожакъны охуп битдиргенде де, Буйнаскиде ва къазанышда ишлейген заманымда да насигъатчыны табилегинде илмугъа да, арап тилге де уйрене эдим. Сонг мен Кудали юртлу Мугъамат Рамазановну табилегинде охувумну узатдым. О заман ишимден сонг гъар гюн охумагъа юрюй эдим: арап тилге уйренивню узатдым, тафсирлени ахтармагъа башладым, муталимни толу курсун битдирдим, «Магъалли» деген китапгъа гиришдим. Насигъатчим Аль Гъазалини китапларына айрыча агъамият

бере эди. Шогъар гёре, мен де бу айтылгъан алимни китапларын теренден ахтара эдим. Шолалыкъда, 1970-78-нчи йылларда мен Мугъамат Рамазановну алдында охудум, сонг Къаранай юртгъа гёчдюп. Мунда да мадрасаны охуп битдирдим. Ону тамаглагъанда оз башыма илму ахтарывгъа гиришдим. Шо йылларда Абдулгамит афанди гerti дюнъягъа гёчдю. Бир аз заманны ичинде Гъамзат афандиге юрюдюм. Чагъына етишген уллу ва кёп авруйгъан адам экенге гёре, ол да узакъ къалмай, бу дюнъядан гетди. О замангъа устазлыкъны юрютмеге Нечаевка юртда яшайгъан Мугъаматгъа ихтияр (иджаза) бере. Ону табилегини тюбюнде тарикъат ёлуну узатдым ва муракаба деген даражагъа ерли етишдим. Амма ол да узакъ яшамайлы, гerti дюнъягъа гёчдю. Ондан сонг устазлыкъны Чиркей юртлу Сайт афанди юртегени белгили болду. Тарикъат ёлдагъы сонггу абатларым ону ёлбашчылыкъны тюбюнде оьтдю. Биз биринчи гезик ёлукъгъанда, доктор да болуп, мен мюрит экениме, ол бек тамаша болгъаны эсимде яхшы къалгъан. Илмугъа да уйренигенимни гъакъында билгенде чи ол дагъы да бек тамаша бола. О замангъы коммунист вакътилерде шо гертиден де ажайып тамаша иш йимик гёрюгендир.

Динге бакъгъанып булан бирче касбумну да юрте эдим ва Къаранай, сонг Эрпели юртлардагъы ерли азарханаларда ишлей эдим. Шо вакътиде шайхлыкъны билдирилмеген даражада яшайгъан Батлук юртлу Сааду дейген адам бар эди. Ол Буйнакска шагъарда яшай эди ва чакъда бир тавгъа да гете эди. Мен де ону булан таныш болгъан эдим ва ону тилевюне гёре, авлетини уланын илмугъа уйрете эди. Шолалыкъда, медицина институтну янги битдирип турагъан Мугъамат Гъажиевни (гъали ол «Нурул Ислам» деген газетни редактору) илмугъа уйретмеге башладым.

1995-нчи йыл Эрпелиде ишлей ва яшай эдим. Бир ахшам Чиркей юртдан артымдан машин гелип, устазым оьзюне чакъыра деди. Тамаша да болуп. Шайх авруп сама да къалмагъанмыкен деп талчыгъып, оьзюм булан алатларымны да алып, ёлгъа чыкъдык. Чиркейде бизге Сайт афанди къарап тура эди. Биз гелгенде, сёз де айтмай, ол оьзюню уьюне элти. Онда ону уланы, мени артымдан гелген гиши де, устаз да, мен де бар эдик. Ону ишарасына гёре, биз намазда олтурагъанда йимик олтурдукъ, ол «Мукардинаны» охува ва магъа иджаза берегенин айтды. Тамашалыгъымдан мен къычырмагъа аз къалдым. Гертиден де, мени учун шо бек ажайып тамаша иш эди. Мен бу ишге тийишли тююлмен деп айтмагъа къарагъанда, ол мен оьзюм де тийишли тююлмен деп сёзюню бёлюп къойду. Мен гъали не этмеге герегимни гъакъында сорагъанда, ол бир зат да

этмеге тарыкъ тююл деп жавапланды ва болгъан ишни биревге де айтмагъа герекем деп къошду. Сонг биз уйден чыкъдык ва мени Эрпелиге етишдирди. Шо дюр эди 1995-нчи йылны сентябрь айны алтысында еттисине чыгъагъан гече. Болгъан ишни мен биревге де айтмай яшырып турдум. Гетген йылны 28-нчи декабринде буса, шагъатлар да бар ерде Сайт афанди магъа иджаза берегенин ачыкъ этип билдирди.

– Биревлени эсине гелеген кюйде, супулар яшавну ташлап, дюнъялыкъ шлерде ортакъчылыкъ этмей. Сизин уьлгююз гёрстегени йимик, доктор болуп ишлемеге де, шону булан бирче илму да охуп, устазны буйрукъларын кютмеге де бажарыла. Шолай болгъанда, гъар ким де яхшы мюрит де болуп, жамиятны пайдасына ишлемеге болачы?

– Адамны биринчи борчу – гъалал кюйде къазанмакъ. Эгер де инсан охувну да, къазанывну да арасында сайламагъа борчлу бола буса, ол къазанывну сайламагъа тарыкъ, неге тююл илму алдын гелмей къазанчдан. Адам инг башлап этмеге герекли зат – оьзю ва агълюсю учун гъалал кюйде къазанып, тарыкъ-герекни болдурмакъ. Шо борчну кютген сонг, имканлыкъы да бар тура, илму булан машгул болса, ону учун яхшы болур. Тюз ёл булан юрюмек учун да гъар кимни де насигъатчысы болмагъа тарыкъ. Биревлер ойлашагъан кюйде, мюритлер айры меселдеги адамлар ва олагъа къошулмакъ учун оьр даражалы болмагъа тарыкъ. Амма шо бирдокъда тюз ой тююл. Шо бары да адамлар учун гъажатлы, неге тююл гъар ким де оьзюню юрегин, напсын оьктемликден, хохайлыкъдан ва шо кепдеги оьзге яман хасиятлардан тазаламагъа тарыкъ. Гъадисе де айтылагъан кюйде, бюртюк чакъы да оьктемлиги бар гиши женнетге гирмес.

Тарикъат буса, лап шо яман хасиятланы басдырмакъ учун къуллукъ эте. Масала, биз гюнчюлюк хасиятыбызны къолгъа алып болмасакъ, о бизин этген яхшы ишлерибизни де яллатар. Тарикъат яман хасиятланы ёкъ эте. Шолалыкъны гъар инсан учун гъажатлыкъы бар. Бу ёлда оьрлюкге етишмек борч тююл. Тарикъат шогъар чакъырмай, аслу борчубуз – Аллагъны разилигин къазанмакъ.

– Мюрит учун лап аслу зат недир?

– Мюрит учун устазына бакъгъан сюев агъамиятлы ерни тута. Тарикъатны кюрчюсю де сюевню уьстюнде ясалгъан, дин къардашлар бир-бирин гъакъ кюйде сюймеге гереке. Бирев де муратларына етип болмас, эгер эдеплини болдурмай-сакъаламай туруп ва эдеплини къоя буса, сюевге арт бере буса, тёбен тюшмели къалмас.

Пайхаммарны суюмеге, ону асгъапларын ва агълюсюн сюймеге тарыкъ. Тарикъат бизин шо сюевге уйрете. » 4

ГЪАДИС

Пайхаммар суюдун айынагъанда даим авзун сивак булан тазалай болгъан

Жигъат: сёз ва иш булан

1 «« Дагъы ёгъесе, мужагъит деген оьр атны юртемен деп тёшюне къагъагъанлар булай деп айтармы эди: «Сыйлы Рамазан айда Дагъыстанны мужагъитлери жигъатын гючлендирежек ва муртадлагъа да, капирилеге де ари-арив «савгъатлар» етишдирежек».

Рамазан ай оьзюню сыйлыкъы булан белгили ва бу айда оьлтюрмеге чи нечик де ярамай, гъатта бусурманны хатирин къалдырмагъа да герекем, яман, нас сёзлени айтмагъа гери урула. Рамазан айда дав этмеге ярамай, шо гъарам. Муну биле де туруп, дав этегенин чи нечик де къоймай, гъатта ону бирден-бир гючлендирмеге сюегенлер кимлер экенин англамагъа къыйынмы дагъы? Олар чи оьзлер терс ёлгъа багъып гетгени аз йимик, жагъил, билими ёкъ, авам яшланы да терс, гъюнагъ ёлгъа тебере.

«Ассалам» газетге ызылгъанланы санаву минглер булан санала. Къыркъ адамны арасында вали болагъаны гъакъ зат. Бир-бир валилер даражасын оьзлер де англамай, шо кепде бизин охувчуларыбызны арасында да бардыр валилер, Аллагъа гъакъ юреги булан къуллукъ этеген. Шолай адамланы дуасын Яратгъаныбыз къабул этмейли къоймас.

Бизин сизге тилевюбюз: барыгъыз да дуа этигиз. Аллагъа тилегиз, бизин тюз ёлгъа салсын деп, Дагъыстангъа паракъатлыкъ берсин деп. Дагъыстанда Пайхаммар суюм этеген жигъат юрюлсюн деп, уллу жигъат – напсын басдырагъан жигъат токъталмай юрюлсюн деп дуа этигиз. Аллагъны рагъмусу булан, сёз булан этилеген жигъатыбыз этеген ишлерибизден айырылмасын деп тилейиклер, неге тююл гъакъ муьминлер эшитген гъар гъадисине, тынглагъан ваъзасына гёре юрюмеге тарыкълар. Аллагъ бизге рагъмулугъан явдурсун!

«Ассалам» газетни къуллукъчулары

БАЯНЛЫКЪ

Абдулжалил афанди:

«Бизин мурадыбыз –

Аллагъны разилигин къазанмакъ»

3 ◀◀ – Мюрит устазны виртлерин кютгенден къайры, огъар гъюрмет этип, таза юрек булан машгул болувану агъамиятыгыны гъакъында айтганны сюер эдик.

– Эгер де адам тарикъат ёлгъа тюшген буса, ол шайх айтаганны этмеге борчлу. Аслу гъалда шайх тувра этип айтмай, ол нечик этсе яхшы экенин англатыв булан дазулана. Устаз береген къуллукъну сёз де айтмай кютмеге герек. Яшавну къурагъанда да бу дюньялыкъ учун де ер къалагъан кюйде къурмагъа тарыкъ, тек шогъар алданагъандан сакъланып болмагъа да тарыкъ. Гележек яшавубузну, ахырат яшавубузну, Аллагъны Оъзюн унутмагъа бирт де ярамас. Нечик болса да, бу дюньялыкъ яшавубуз – заманлыкъ экени эсден чыгъармагъа тюшмей, даим туражакъ ерибиз буса, герти дюнья болажакъын нечик унутмагъа болабыз?

Шо саялы биз гёрежек герти дюньягъа герек чакъы агъамият бермеге къарайыкълар. Шогъар аслу замыныбызны бакъдырмагъа болсакъ, дагы да яхшы болур.

– Адамланы тарикъатны ёлуна чакъырмагъа гъажатлыкъ бармы?

– Тарикъат не зат экенин англатмакъ бек яхшы иш. Амма адамланы тарикъатгъа чакъырмагъа бизге ихтияр берилмеген. Сёзлеримни тынч агламакъ учун булай бир мисалны гелтирейим. Сайт афанди айта бола эди, бир заманларда ГЭС-де ишлейген вакътисинден берли, оъзю йимик динни сюеген Магъаррам дейген даргили ювугъу болгъан. Устаз болгъандан берли Сайт афандини янына шо адам гелмей болгъан, шайх да ону чакъырмай болгъан. Гёресиз, лап ювукъ адамын да устаз тарикъатгъа оъзю чакъырмагъан. Артда да Магъаррам гелип, тарикъатны къабул эте. Сайт афанди буса, шо гюн йимик бир де сюенмегенмен деп айтгъан.

– Бир-бир адамлар айтагъан кюйде, гюнагълар этеген саялы, шайхланы уюне бармагъа сиймей. Сайки, олай даражалы адамланы устюне бармагъа бети де ёкъ, ихтияры да. Шолайлагъа не айтар эдигиз?

– Гертиден де, шолай оилашагъанлар бар, тек олар дурус оилашмай. Шо шайтандан гелеген гъакъыл. Шайхны борчу адамны терс ёлдан тюз ёлгъа бакъдырмакъ. Гюнагълары бары да адамланы бар ва оланы дагы этмес учун ва къылыкъны яхшы этмек учун адамлар шайхланы кёмегинден пайдалана. Устазны берекетини кёмеги булан, мюритлер бара-бара яман мердешлерин ташламагъа бола. Мюрит болгъандокъ бары да ишлер шоссакъат тюзелип къалар деп айтагъаным тююл, аста-аста шо муратлагъа этишип болагъаны чы гъакъ зат.

– Мюритлер оъзюн нечик тутмагъа герек, оланы бир-бирине бакъгъан борчлары бармы?

– Мени насигъатчим Мугъаммат Рамазанов, мюритлени санаву аз заманда, олар бары да дегенлей бир-бирин таный болгъанын айта эди. Масала, ол 1953-нчю йыл тавдан Буйнакскиге гелгенде гъал шолай эди. Шагъарлы мюритлер бир-бирин таный эди, оланы арасында дин уйретеген таза сююв бар эди ва орамда ёлугъагъанда сюенгенликден тёшюне гъава сыймай эди. Арт вакътилерде мюритлени санаву кёп болгъан (Альгъамдуллилагъ), тек оланы арасында алда йимик сююв ёкъдур деп эсиме геле. Шолай аралыкълар болдурмагъа къаст къылмагъа сама герекбиз. Шогъар этишек учун гъар ким оъзюню устюнде ишлемеге герек ва оъзюн башгъалардан эсе оър гёрмеге ярамас. Оъз заманында Иблис де оъктемлиги саялы кёкден тюшюрюлген болгъан. Ол Яртагъаныны тувра буйругъун кютмеген болгъан, инсангъа сужда этмеге рази болмагъан ва оъктем кюйде: «Мен ондан артыкъман!» – деп билдирген. Биз буса, шо ёл булан юрюмеге герекмейбиз. Шо шайтаны ёлу бола ва ондан арек турмагъа тарыкъ. Оъзюн терсине тутса, мен башгъалардан артыкъ тююлмен деп оилашса, айлана якъдагъаланы сюйсе ва эдепли янашса, ондан яхшы зат болмас.

– Бусурманлар сыкълашмакъны маънасы нечикдир ва шогъар этишкеге де боламы?

– Озокъда, бары да зат шоссакъат болуп къаламай. Адам нечик яралгъаныны, нечик тарбиялангъаныны уллу маънасы бар. Гъар ким де токътамайлы оъз устюнде ишлемеге тарыкъ. Бавда мол тюшюм учун нечик гъаракат эте буса, шо кепде жагъ кюйде оъз напсыбызны устюнде де ишлемеге тарыкъбыз. Яхшы хасиятлар булан тувгъан адам насипли, тек олай насип кёплеге ёкъ. Шо саялы оъзюню устюнде токътамайлы гъаракат этип чалышмагъа тарыкъ: юрегин, хасиятларын, къылыгъын яхшылашдырмагъа къаст къылмагъа герек, айланадагъылагъа тетекейли янашмагъа тарыкъ, сабурукъ этмеге де герек.

– Гъалиги маълумат къураллар бусурманни яшавуна нечик таъсир эте ва журналларда, газетлерде, телевидениеде Ислам динни гъакъында толу кюйде айтыламы?

– Маълумат къураллар гъалиги яшавгъа, озокъда, уллу таъсир эте. Мисал учун, телевидениени алып къарасакъ, шону сакълагъанча, уйде сакъламагъан къолай. Шондан гелеген маълуматлар ахырда да адамгъа уллу зарал гелтирмеге бола. Къарай буса, динни гъакъындагы берилишкеге къарамагъа герек: ТВ-Чиркей ва шону йимик оъзгелерине. Телевидение жамиятгъа этеген яман таъсир шоссакъат билине. Йыракъдагы Парижде къатынгишилер учун ялангъач мода чыкъса, шо бизге де тез этише. Жагъиллер гёргенин этмеге къарай, ялангъач юрюй, явлугъун чече. Жагъиллерибиз Ислам дин адамлар учун лап къыйматлы савгъат экенин англамай. Шо лап уллу ниъмат. Аллагъу таала бизин не учун яратгъанын яхшы кюйде англамагъа тарыкъбыз. Аллагъ Къуръанда булай айтгъан (маънасы): «Мен адамланы да, жинлени де Магъа къуллукъ этмек учун яратгъанман». Къуллукъну нечик тюз этмеге гереги гъакъда буса, бизге пайхаммарлар этишдирген. Шолардан билеген кюйде, Аллагъгъа къуллукъ этив – бизин учун лап аслу борч. Къалгъан затлар буса, экинчи ерде болмагъа тарыкъ. Шогъар информация къураллар да чакъырмагъа герек.

– Гъюрметли шайх, бу къыйынлы девюрде бусурманлагъа не ёрар эдигиз?

– Адамгъа тюз ёлну танламагъа къыйын заманлар гелген. Гиччи йыллардан тутуп адамны башына якъ-якъдан тюрюл-тюрюл маълуматлар ява ва ол шоланы ичинде бата. Ол не зат яхшы, не зат яман экенин айырып болмай къала. Оъз ёлун танламагъа нече де къыйын. Эгер де адам бу дюньялыкъ яшав заманлыкъ экенин яхшы англай буса ва къачан буса да ахыратгъа гёчмеге герекни сезе буса, хыйлы да къолай болар эди. Гележек дюнья даимлик дюнья чы!

Шону гъакъында бизге айтгъан адам ону оъз гёзлери булан гёрген, женнетни де, жагъаннемни де гёрген. Шо дюр бизин Мугъаммат Пайхаммарыбыз. Биз гъарибиз оъз ёлубузну танглай къалабыз: жагъаннемни яда женнетни... Шондан баш алып яшавубузну да къурабыз. Бары да зат герти дюньягъа гёчежек. Онда буса, бирев де, бир зат да алышдырып болмас. Шо саялы биз бу дюньяда бизин учун не алдынлы экенин англамагъа тарыкъбыз.

Оъз ерибизни танламагъа тарыкъбыз. Инсан ёлун табып болса, огъар тынч болур. Шону учун гъалиги заманда бары да тийишли шартлар бар. Бизин яш замнарыбызда олай имканлыкълар ёкъ эди, намазны да билдирмей эте эдик. Эни буса, бары да ёллар ачыкъ: илму алмагъа сюемисен – охув ожакълар нечакъы да бар, тарикъатны къабул этмеге токъташгъанмысан – шайхлар да бар, гъатта уюнде охуйман деп айта бусанг, китаплар да эркин бар. Шолайлыкъда, тюз ёл булан юрюмеге сюеген гишиге гъалиги заманда бары да зат бар. Аллагъ ушатагъан ёлну танламагъа имканлыкъыбыз да, чолабыз да бар. Гъар кимге де Ислам динни тюз англамагъа, билимге гъасирет болмагъа чакъыраман, Аллагъ рази къалардай яшав сюрмеге ёрайман.

Азиз МИЧИГИШЕВ

СЫЙЛЫ АЙ

ГЪАМИС

Шарданда
(сухур) ашагъыз –
берекетли
болурсуз

Рамазан айны оърлюгю

Рамазан ай булан сизин гъакъ юрекден къутлайбыз, этген гъар яхшы ишигиз учун Аллагъу таала шабагъатын кёп къадар артдырсын ва товбагъызыны къабул этсин.

АС-САЛАМ-ФОТО

Пайхаммарны   булай гъадиси бар: «Ким рамазан ай гелген деп гъакъ юрек булан сюенсе, Аллагъу таала шону чархын жагъаннемни отуна гъарам эте». Ибну Аббас дейген асгъаба айтгъан: «Мен эшитдим Пайхаммар   булай айтагъаны: «Мени уъмметим биле эди буса шо рамазан айны сыйлысын, шолар сюежек эдилер рамазан ай бары да йыл болгъанын, неге десенг, шо айда сен этген яхшы амаллар бир минг даражагъа да мине». Пайхаммар   айтгъан: «Женнет дёрт тайпа адамлагъа гъашыкъ бола. Биринчиси – Къуръан охуйгъан адамгъа, экинчиси – тарыкъсыз затлардан тилин сакълайгъан адамгъа, уьчюнчюсю – ач болгъан адамланы ашатагъан адамгъа, дёртюнчюсю – рамазан айда ораза тутгъан адамгъа».

Шо гъакъда бир хабар гелтирейик. Алдын заманда Мугъаммат дейген бир яш болгъан. Шо яш намаз этмейген болгъан. Рамазан ай гелген заманда буса, киришип тазаланып, атив опуракъ да гийип, атив ийислер де себип, намаз этеген болгъан. Сонг этмеген намазланы да телей. Огъар адамлар олай сен неге этесен дегенде, ол: «Бу ай Аллагъу таала товба этген адамны къабул этеген, ай. Ким биле дагы Аллагъу таала рамазан айны гъюрмети учун гюнагъарымны гечип къояр», – деген. Бу яш оьл-

генде, бирёвню тюшюне гёрюне ва Аллагъу таала не этди сагъа дегенде, ол: «Аллагъу таала шо рамазан айны гъюрмети учун гечди мени бары гюнагъарымны».

Пайхаммар   айтгъан: «Аллагъу таала мени уъмметиме дёрт рагъмат берген. Алдагы уъмметлеге буса бермеген. Биринчиси – рамазан айны биринчи гечеси гелгенде Аллагъу таала рагъму булан къарай. Кимге Аллагъу таала рагъму булан къараса, шогъар Аллагъу таала азап этмес. Экинчиси – Аллагъу таала малайиклеге адамланы гюнагъарын гечмекни тилесин деп бувара. Уьчюнчюсю – ораза тутгъан адамны авзундан гелеген ийис Аллагъу таала учун мискни ийсинден эсе де атив. Дёртюнчюсю – Аллагъу таала товба этген адамны бары да гюнагъын гече». Шо учун Пайхаммар   айтгъан: «Ким рамазан айда Аллагъгъа да инанып, ораза тутса, Аллагъу таала шону алда этген бары да гюнагъын гечер».

Жабир дейген асгъап айта: «Рамазан айны ахырынчы гюню къалгъанда кёклер де йылай, топуракъ да йылай, малайиклер де йылай, Мугъамматны уъмметине балагъдыр бу зат». Асгъаплар: «Я Аллагъны Элчиси   бу не балагъдыр?» – деп сорагъан. Пайхаммар   айтгъан: «Рамазан ай битмекдир, неге   5

БАЙРАМ

Магхаммат ГЪАЖИЕВ,
«Исламны нюрю» деген газетни
баш редактору.

Оразаны маънасы
недедир, бизге о не
учун гёрсетилген? Биз де,
дарманланы суймей туруп
ичеген сабийлер йимик,
кёбюсю гезиклерде ораза не
учун гёрсетилгенни маънасын
билмей къалабыз.

ГЪАЖИЕВ

Бу дюнъяны
байлыгъын сююв
– Яратгъанны да
къулну да ара-
сындагъы пердев

ген санлар токътала ва шо санланы актив-
лиги тёбенлешген гюнню яркъь зама-
нында къаркъара ашны бек авур гьалда
къабул эте. Муна шогъар гёре, рамазан

Оразаны маънасы ва пайдасы

ач турув къаркъарагъа да пайдалы, ругъну да чыныкъдыра

Белгили кюйде, инсан – Къудратлы
Аллагъ Озью яратгъанлардан дазусуз
кюйде рагъмулу янашагъан лап камил-
лешген жан. Ол бизге гёрсетеген бары да
затларда уллу гъакъыл ва уллу рагъму бар.
Шолардан гённюл ва къаркъара савлукъ-
дан къайры, бириси дюнъя учун да уллу
гъакъыл маъна ва яхшылыкъ бар. Шогъар
гёре, Ол гёрсетеген бары да затларда эки
къабат пайда да бар.

Атеистлер айтагъан кюйде, адамланы
савлугъуна «вагъши кюйде зарал гелти-
реген» оразаны алып къарайыкъ. Ислам
дин къабул этилгинче алдын Къудратлы
Аллагъутаала Мугъамматгъа ﷺ Сыйлы
Къуръанда: «Сиз билсегиз, ораза тут-
макъ сизге яхшы», – деп айтгъан (сура
«Бакара», 184-нчю аят). Гъадисде буса
туврадан-тувра: «Ораза тутугъуз – сав
боларсыз» деп айтыла.

Къуръанны гъайранлыгъы заман гете
туруп ачылагъандадыр. Къуръанда: «Биз
гъайранлыгъыбызны сонг гёрсетер-
биз» деп негъакъ айтылмагъан. Ачлыкъ
адам учун уллу яхшылыкъ экени янгыз XIX
асруда белгили болгъан. Ачлыкъ булан сав
этив де гъали янгы мердешге айлангъан.
Гюнбатышда гъатта хыйлы аврувланы
ачлыкъ булан сав этеген хас клиникалар
бар. Поль Бреггни, Малаховну ва башгъа
алимлени аврувланы ачлыкъ булан сав
этеген китаплары генг кюйде белгили. Кёп
санавдагъы сынавлар таъсир этип, гъатта
атеистлер де арт вакътилерде оразаны
савлукъ учунгъу пайдасыны гъакъында
айтма борчлу болгъан. Мисал учун, 1967-
нчи йыл совет профессорлар Николаев
ва Нилов «Ашамлыкъ продукталар» деген
журналда печат этилген «Савлукъ учунгъу
ачлыкъ» деген макъаласында: «Адамны
савлугъу болсун, наслардан ва артыкъ
майлардан тазалансын учун, йылны боюн-
да уьч жумадан кем ва дёрт жумадан
артыкъ болмагъан оьлчевде ач турма
герек», – деп яза.

Ахтарывчу, медицина илмуланы док-
тору Роберт Бартлоу, сынавлар оьтгерип,
шишик аврувну башланыв девюрюнде
ону ёкъ этивюне оразаны ажайып гюю
барны исбат этген. Айырып айтгъанда, ол:
«Сёзсюз кюйде, къаркъараны микроблар-
дан тазалавда ораза гююлю таъсир этме
бола», – деп яза.

Доктор Билл Шернбер айтагъан кюйде,
йылны боюнда бир ай ораза тутмакъ – шо
яшавну ва жагъилликни кюрчюсю. Булар
аврувланы сав этивге ва къаркъарагъа
болагъан пайданы гъакъында. Нервалагъа
ва психикагъа бакъгъан якъдагъы сав-
лукъну гъакъында айтсакъ, не ягъындан

да оразаны аз пайдасы ёкъ. Американ
алимлер бусурман оразаны агълю ара-
лыкълагъа этеген заралын исбатламакъ
къаст булан къужурлу сынав оьтгерген.
Олар эришивлюклени натижасында бир-
биринден айрылма гъазир эр-къатынны
эки группасын алгъан. Бир группа булан
психологлар ишлеген, экинчи группа буса,
бирче бусурман ораза тута, яни, бусур-
манлар йимик, сутканы яркъь заманын-
да ач тура. Натижада, сынав оьтгерген-
лени тамашагъа къалдырагъан иш бола:
бусурманча ораза тутгъан, яни, ач тургъан
группада бир эр-къатын да айрылмагъан,
оьзюнде психологлар ишлеген группада

Ким рамазан айда ораза
тута буса, сонг арты
булан гелеген шаввал
айда да алты гюн ораза
тута буса – шо адам
даим ораза тутугъан
йимик бола

буса эр-къатынланы 69 проценти айрыл-
гъан. Шону себеби недир? Къарагъанда,
оразасын ачгъанда, адамланы лап исси
гъислери бола экен. Оразасын ачгъанда,
ону гёз алдында токътагъан адамны бет
келпети де илиякълы гъислер тувдура.
Шо келпет огъар аявлу ва ювукъ бола.
Физиологиягъа гёре, рефлексни беклеш-
дирмек учун бир айгъа ювукъ заман
таманлыкъ эте.

Демек, бир-бирин гёрюп ярамайгъан
эр-къатын бир айны ичинде бир-бирине
хыйлы аявлу болгъан ва шону натижасын-
да ярашма да ярашгъан.

Ораза тутгъанлагъа тергев этип, али-
млер териде болагъан гъар тюрю аврувлан-
ны къолайлашагъанын ва сав болагъанын
эслеген. Ораза тутгъанда, къаркъарадагъы
сувну оьлчевю кемий экен, шогъар гёре,
теридеги сув да кемий. Сув буса терини
къызарып аврувну аслу аламаты гъиса-
плана, ону оьлчевюню кемимеклиги де
гённюнде болагъан аврувланы сав этив-
ге асувлу таъсир эте. Ондан къайры да,
сынавлар гёрсетеген кюйде, ораза къан-
дагъы холестеринни оьлчевюнде хыйлы
кемите, шо да юрек аврувгъа тарывну
къоркъунчлугъун кемите. США-да оьт-
герилген сынавлар исбат этгени йимик,
ораза къандагъы шекерни оьлчевюне
пайдалы таъсир эте, гъеч бир дарман-
ларсыз къанны норма дазусунда сакъ-
лай. Узакъ заманлы сынавну натижасында
Германияда булай гъасилге гелген: лап
яхшы ачлыкъ – шо енгил ишлени кюте-
генде, – эртен сагъат ондан ахшам 20
сагъатгъа ерли бютюнлей ашны ва сувну
гери урув. Шолай ачлыкъны азында уьч
ва кёп этгенде дёрт жуманы узагъында
этме тюше. Субгъаналла! Арадан 1400 йыл
гетип, сынавлар булан исбат этилген ишни
Къудратлы Аллагъутаала бизин пайдабыз-
гъа буюргъан.

Оразаны дарман-эм ва аврувланы сав
этив гюю недедир? Къаркъара ашкъа-
зангъа гелеген ашны ишлетивге кёп гюю
харжлайгъаны белгили. Къаркъарагъа аш
гелмейгенде буса, азат этилген бары да
гюю ону сав этмек ва зараллы наслардан
тазаламакъ учун харжлана. Ондан къай-
ры да, Дагъыстан медицина академияны
доценти М. Магъамматов айтагъан кюйде,
адамны биоритмлерини йыллыкъ алышы-
ныву рамазан айгъа къаршы геле экен.
Яни, шо заман адамны къаркъарасыны
биоритмика кюйлениво юрюле. Шо заман
къаркъарада ашны ишлетеген, сингдире-

айда ораза тутмайгъанланы ашкъаза-
нындагъы ва ичеклериндеги аврувлар
оьрчюй. Бугюн илму бусурман оразаны
савлукъгъа пайдасын, аврувланы сав эте-
генин, къаркъараны тазалайгъанын, шла-
кланы чыгъарагъанын токъташдырагъаны
тамаша тююл. Пайхаммар да ﷺ: «Ораза
тутсагъыз, сав болурсуз», – деп негъакъ
айтмагъан. Арадан 14 асру гетип, сынав
илму гёрсетеген кюйде де, гертиден де,
гъал шолай. Гъалиден 1400 йыл алда,
Пайхаммар ﷺ ораза адамны савлугъуна
пайдалы таъсир этегенин къайдан бил-
ген? Гъали йимик ол, сынавлар оьтгерип,
шону исбатлама да болмагъан чы.
Озокъда, огъар шону бары да затны биле-
ген Аллагу таала айтгъан. Адам авругъ-
анда, ону ашгъа дамагъы таягъанын бары
да адамлар биле. Мунда не иш бар дагъы?
Къудратлы Аллагу таала бизин къаркъа-
рабызгъа авругъан заманда ашгъа дама-
гъы таягъан механизмини яратгъан, азат
этилген бары да гююню къаркъарадагъы
аврувгъа къаршы ябушувун кьургъан.
Аврүвдан сав болувну шо къайдасын кьыр
гъайванлар да къоллай.

Ортакъ затлардан къайры, бусурман
оразаны да, эм учун ач болувну да арасын-
да хыйлы башгъалыкъ бар. Бусурман адам
янгыз ашдан, сувдан сакъланып къалмай,
оьзюню къылыгъын-хасиятын да тарбия-
лай, оланы яхшылашдыривну уьстюнде
ишлей. Неге десе, ислам рамазан айда
эришивлерден, татывсузлукъ тюртююв-
лерден сакъланмакъны да буюра. Бугюн
илму шо буйрукъну да маънасын ва пай-
дасын ачыкъ этген. Биоритмлени рама-
зан айда болагъан алышынывларыны
яманында адамны къаркъарасы гелеген
йылны «программалашдыривгъа» хасокъ-
да гелишли экен. Гелеген йылгъы ону
низамы ва хасияты шо девюрде о оьзюню
нечик юрютеген кюйден аслу гъалда гъа-
сил бола. Оразаны маънасына ва пайда-
сына байлавлу шолай тамаша мисалланы
нечакъы да гелтирме бола, буса да, ойлаш-
макъ учун шулар да таманлыкъ этедир деп
эсиме геле. Гъатта чалт оьтеген бу яшавда
ораза къаркъарагъа зарал ва гележек-
деги ахырат яшавда пайда гелтире буса
да, биз ону тутма герек эдик. Неге десе,
шону бизге, уллу шабагъатлар да гёрсетип,
Аллагъутаала буюргъан.

Бизге яшав, оьмюр, шону уьстевюне
де, бу дюнъяда оразаны яхшылыгъын гёр-
сетген ва савлукъ берген Есибизге минг
макътавлар болсун! Мугъаммат Пайхаммар
ﷺ гёрсетген ёл булан юрюме бизге Аллагъу
гюю берсин.

Амин.

СОРАВ-ЖАВАП

– Шариат тойда мавлет охуламы яда Къуръан охуса яхшымы?

– Шариат тойда мавлет, Къуръан охумагъа борч тююл, охуса яхшы. Амма гери урулагъан затлардан сакъланмаса, шариат той болмай. Мисал учун, эргишилер къатынлардан айрыча олтурмагъа тарыкъ, бийий буса да эргишилер ят тиштайпалар булан бирче бийиме герекмей, ички ичилмеге ярамай ва шо кепдеги озге затланы да билмеге ва къатты кюйде юрютмеге тарыкъ.

– Къызгъа милицияда ишлемеге яраймы?

– Къайда ишлей буса да, инг башлап ким де шариатгъа къаршы чыгъагъан затлардан сакъланмагъа тарыкъ. Масала, тиштайпа милицияда ишлеп бола, эгер дин талап этегенни кютюп бола буса. Шо гъар биз явлукъ, гъижап байлайгъанлыкны да къошабыз.

– Ибн Таймийя ва Албани деген алимлени терслиги недедир?

– Шариатны дёрт кюрчюсю бар: Къуръан, суннет, иджма (алимлени бир пикругъа геливю), къыяс (бир затны башгъа озгъа ошавлугъу). Ибн Таймийя озьонден алда болгъан машгъур

алимлени пикрусун 70 масъалада инкар этген. Албани буса, Ибн Таймийя айтгъангъа гёре таймай юрой болгъан ва яратылгъан затланы да гери ура болгъан (масала, къатынгишилеге алтын тагъымчакълар ва озге затланы гери ура болгъан). Ол бир-бир белгили мекенли гъадислени де гери ура болгъан.

– Бойнуна битик, дуа такъмагъа яраймы?

– Ярай. Амма не ишни этегенде йимик де, битик, гъайкелни юрютегенде де озь

здеплери бола. Мисал учун, битикни тагъып гъажатханагъа гирмеге гери урула, шонда не язылгъанны билмеге яхшы ва шо кепдеги озге эдеплени де билмеге герек.

Ас-Салам-фото

– Устаздан къуллукъ этмеге борч деп айта ва устазы ёкъ адамны шайтан бола дей насыгъатчысы. Шо гертими?

– Эгер де инсанни юреги таза, муратлары да янгыз Аллагъа къуллукъ этмек учун бакъгъан буса, о гъар устазда гъажатлы ери ёкъ. Амма арабызда гъалиги заманда шолайлар бар деп айтмагъа болабызмы

дагъы? Шо саялы, юрегибизни таза этмек учун, муратларыбызны да Аллагъа къуллукъ этивге бакъдырмагъа сюе буса, бизге устаздан къуллукъ да алып, шо гёрсетегенни этип юрюмеге яхшы болур, ахырат яшавубуз учун да пайда тиер, Аллагъа буюрса.

Бугюнго номерибизде устаз Абдулжалил афанди булангъы баянлыкъ бар ва бу соравгъа ол мекенли кюйде жавап бере.

– Айлы тиштайпаны намаз булангъы иши нечик бола?

– Рукугъа, суждагъа барып болмайгъан заманы етишгенде айлы къатын намазын олтургъан кюнде этмеге бола, тек намазын яшгъа авурман деп къоймагъа ярамай, тап шо тувгъанча да.

– Мен озьом гъижап байламайман ва шону юрютегенлеге гёзюм къарай. Мен гюллейгенге саналаманмы?

– Сен гюллейгенге саналамансан, сен олагъа сукълансан, неге тююл яхшы ишге юрегинг ава. Башгъалагъа сукъланып турмайлы, озьонг де тез арада гъижап байлап башла санг дагъы да яхшы болур.

– Хачпереслер де, бусурманлар да «Амин» деген сёзю кюллай. Шо сёзю маънасы недир?

– Хачпереслени дини де аслуда Аллагъадан гелеген саялы, биз де, олар да намазлардан, дуалардан сонг «Амин» деп айтабыз. Шону маънасы «Къабул эт» деп англата.

– Бусурман адам къатынын ахырынчы ёлуна салмагъа (харжын чыгъармагъа) борчлуму?

– Борчлу.

– Адам бир намаз да къылмай буса, дуа да билмей буса, салават да салмай буса, зувгъан да айландырмай буса, бусурман болуп боламы? Олайны бусурман къабурлагъа гёммеге яраймы?

– Эгер адам соравда эсгерилген бир затны да этмей буса да, тек иман шагъадатны герти эте буса, ол бусурмагъа санала ва бусурман къабурларда гёмюлмеге герек. Ол намаз этмейгени, озге парзларын кютмейгени саялы буса, гюнагъ гъисапда жавап бережек.

Ас-Салам-фото

– Гюнагълар намаз къылыв булан чайыламы?

– Намаз къылыв бусурманни гиччи гюнагъларын гертиден де чая, тек уллу гюнагълар намаз булан чайылмай. Уллу гюнагълагъа адам оьлтюрюв, зина этив, сигъручулагъа, палчылагъа барыв, олагъа инаныв ва шо кюйдегилери гире. Бизин

Пайхамарыбыз ﷺ булай деген (маънасы): «Гертиден де, борч болгъан беш намаз гюнагъланы сув насны чаягъандай чая». Дагъы да Пайхаммар ﷺ булай деген (маънасы): «Гертиден де, этилген гюнагълар, уллуларындан къайры, намаз къылыв булан чайыла».

Нечик болса да, инсан гъакъ юрекден товба этмеге тарыкъ.

Рузнама

СЕНТЯБРЬ (РАМАЗАН)

дни	утрен. Ас- СубхI	восх.	обе- денный Аз-Зугър	после- обед. Аль-Гаср	вечерн. Аль- Магъриб	ночн. Аль- гъишаъ
1	4.27	6.12	12.49	16.31	19.30	20.59
2	4.29	6.12	12.49	16.30	19.28	20.57
4	4.32	6.14	12.48	16.28	19.25	20.54
6	4.34	6.17	12.47	16.26	19.21	20.50
8	4.37	6.20	12.47	16.24	19.17	20.46
10	4.40	6.22	12.46	16.22	19.14	20.42
12	4.43	6.24	12.46	16.20	19.10	20.37
14	4.46	6.25	12.45	16.17	19.06	20.32
16	4.49	6.26	12.44	16.15	19.02	20.27
18	4.51	6.28	12.43	16.12	18.58	20.24
20	4.53	6.32	12.42	16.09	18.54	20.20
22	4.56	6.34	12.42	16.08	18.52	20.16
24	4.58	6.36	12.41	16.05	18.48	20.13
26	5.01	6.37	12.40	16.02	18.44	20.09
28	5.03	6.39	12.40	16.00	18.41	20.06
30	5.05	6.41	12.39	15.57	18.38	20.02

Центр создания семьи «Аль-Арус»

ПРИГЛАШАЕТ ВСЕХ, КТО УСТАЛ ОТ ОДИНОЧЕСТВА И ГОТОВ К СЕРЬЕЗНЫМ СЕМЕЙНЫМ ОТНОШЕНИЯМ.

Наша цель служить людям и оказывать помощь тем, кто в силу разных обстоятельств остался одиноким. Создание семьи, в которой царят взаимопомощие и любовь друг к другу является Богоугодным делом. Желающие могут обратиться конфиденциально. Мы рады, что за время работы наш центр сумел помочь людям.

Иншааллах, поможем и вам!

Обращаться по тел.:

Для мужчин – 63 89 559 928 8
Для женщин – 41 27 295 938 8

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону).

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____

Сдано в печать 24 август 2009 г.

Тираж 4100 экз.

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала, ул. М. Ярагского, 128. Тел.: (8722) 61-00-64.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефонам: по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222.

E-mail: assalamweb@gmail.com; www.assalam.ru

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета муфтий РД
Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ
Мухаммадханафи-хаджи ГАМЗАТОВ

Главный редактор
Патимат ГАМЗАТОВА

Редактор
Азиз МИЧИГИШЕВ

Компьютерная группа
Асият ХАНОВА
Ахмед МАГОМЕДОВ
Гульнара АБДУЛАЕВА

Менеджер
Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ
Халидасхаб МАМАТХАНОВ